

02 διεθνή

Ένα αμφισβητούμενο αποκούμπι

■ ΚΕΙΜΕΝΑ-ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:
Ερρίκος Φινάλης

Η 74η Γ.Σ. του ΟΗΕ βγάζει άρωμα εποχών που σήμερα αποτελούν παρελθόν

Η φετινή Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών ξεκίνησε στο φόντο των διεθνών κινητοποιήσεων για το κλίμα, της αβεβαιότητας για το πώς θα εξελιχθούν οι τεταμένες σχέσεις μεταξύ των ισχυρών του πλανήτη, της σύγκρουσης μεταξύ οπαδών της παγκοσμιοποίησης από τη μια και της αναδίπλωσης από την άλλη, αλλά και της κλιμακούμενης αντιπαράθεσης σε μια σειρά μέτωπα – με πρώτο αυτό της Μέσης Ανατολής, αφού λίγες μέρες πριν είχε προηγηθεί το πλήγμα στη Σαουδική Αραβία. Αλλά, από τις μέχρι τώρα ομιλίες των αρχηγών κρατών, προκύπτει ένα πρόσθετο ζήτημα: οι «μικρές» χώρες, οι πιο αδύναμες, βλέπουν με ανησυχία τη διαρκή υποβάθμιση του ΟΗΕ και του όποιου διεθνούς δικαίου ρύθμιζε στις προηγούμενες δεκαετίες τις σχέσεις μεταξύ τους και με τους «μεγάλους» του κόσμου. Στις τοποθετήσεις τους ήταν εμφανής η αγωνία για το σπάσιμο και των τελευταίων κόκκινων γραμμών μιας μεταπολεμικής ρύθμισης

που πια δεν ισχύει, εντείνοντας έτσι κινδύνους που μικρές χώρες αδυνατούν να αντιμετωπίσουν σε μια «διεθνή κοινότητα» ξεχαρβαλωμένη, χωρίς ισορροπία και χωρίς κανόνες: υποδαύλιση πολέμων και επεμβάσεων, ασυδοσία των πολυεθνικών κολοσσών, ανατίναξη των οικονομιών τους κ.λπ. Αντίθετα, οι ισχυροί του πλανήτη είτε μιλούν «έξω από τα δόντια», κρύβοντας με δυσκολία την περιφρόνησή τους για όποιους κανόνες επιχειρούν να περιορίσουν την πολιτική τους – χαρακτηριστικό παράδειγμα ο Τραμπ – είτε απλά... απουσιάζουν. Στο ίδιο στίλ κινήθηκαν όμως και οι πιο φιλόδοξες περιφερειακές δυνάμεις, με τον Ερντογάν να ξεχωρίζει: τη στιγμή που (υποτίθεται ότι) όλοι ανησυχούν για τα πυρηνικά όπλα και η Γενική Συνέλευση συζητά την πλήρη εξάλειψή τους, ο Τούρκος πρόεδρος τα έβαλε με τα πρωτεία των πέντε μόνιμων μελών του Συμβουλίου Ασφαλείας και διεκδίκησε... πυρηνικά όπλα για όλους. Ταυτόχρονα έθεσε με έμφαση την τουρκική υποψηφιό-

τητα για την προεδρία της 75ης Γενικής Συνέλευσης: πράγματι, γιατί να μην προεδρεύσει του χρόνου μια χώρα που έχει στρατιωτικά εισβάλει και κατέχει εδάφη τριών άλλων ανεξάρτητων κρατών, τη στιγμή που την προεδρία της «Συμβουλευτικής Επιτροπής του ΟΗΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα» έχει ένας... Σαουδάραβας πρίγκιπας; Στο ίδιο μοτίβο κινήθηκε και ο ακροδεξιός Βραζιλιάνος πρόεδρος Μπολσονάρου, που είπε στους ομολόγους του ότι ο Αμαζόνιος δεν είναι «ο πνεύμονας του πλανήτη», αλλά έδαφος προς εκμετάλλευση από την κυρίαρχη χώρα του.

Αναζητώντας ανύπαρκτες ισορροπίες

Οι ανήσυχες εκκλήσεις των πιο αδύναμων κρατών για διατήρηση και ενίσχυση του στάτους του ΟΗΕ και για αποκατάσταση μιας διεθνούς «κανονικότητας» που πλέον έχει ανατιναχθεί εκφράζουν τις μάλλον φρούδες ελπίδες τους ότι οι ισχυροί του πλανήτη με κάποιο

Οι «μικρές» χώρες βλέπουν με ανησυχία τη διαρκή υποβάθμιση του ΟΗΕ και του όποιου διεθνούς δικαίου ρύθμιζε στις προηγούμενες δεκαετίες τις σχέσεις μεταξύ τους και με τους «μεγάλους» του κόσμου

τρόπο τελικά θα τα βρουν, αποκαθιστώντας έτσι μια στοιχειώδη ισορροπία εντός της οποίας όλοι θα μπορούν να ανασάνουν. Όμως οι όχι και πολύ διπλωματικοί διαξιφισμοί μεταξύ του Τραμπ και των άσπονδων φίλων του έφερναν ξανά και ξανά το ρήγμα μπροστά στα μάτια των φτωχών συγγενών: «Ο δρόμος προς την ειρήνη και έναν καλύτερο κόσμο ξεκινά από το σπίτι μας, και κάθε χώρα πρέπει να κοιτά το συμφέρον της» είπε χωρίς πολλές περικοκλάδες ο Αμερικανός πρόεδρος, προσθέτοντας ότι «το μέλλον ανήκει στους πατριώτες και όχι στους γκλομπλιστές, ανήκει στα κυρίαρχα και ανεξάρτητα έθνη».

Του απάντησε δυο μέρες αργότερα ο Τουσκ από το ίδιο βήμα, λέγοντας ότι «ο πατριωτισμός του 21ου αιώνα πρέπει να έχει μια παγκόσμια διάσταση» και χαρακτηρίζοντας «πλαστή και επικίνδυνη» την αντιπαράθεση γκλομπλισμού και πατριωτισμού. Είχε προηγηθεί ο Μακρόν με μια πιο... λεπτεπίλεπτη απάντηση: «Δεν πιστεύω σε έναν γκλομπλισμό που ξεχνά τους λαούς, και σ' αυτό συμφωνώ με όσα είπε ο πρόεδρος Τραμπ. Εξίσου δεν πιστεύω, όμως, ότι οι κρίσεις επιλύονται καλύτερα με μια εθνικιστική αναδίπλωση. Πιστεύω βαθιά σε έναν πατριωτισμό που είναι έρωτας για την πατρίδα και ταυτόχρονα παγκόσμιο ιδανικό».

Μια γεύση από ομιλίες, χωρίς σχόλια

► **Αντόνιο Γκουτέρες**, γενικός γραμματέας του ΟΗΕ: Καλώ τους παγκόσμιους ηγέτες να διατηρήσουν έναν πολυπολικό κόσμο, στον οποίο κανείς δεν θα αμφισβητεί τον σεβασμό στο διεθνές δίκαιο. Πρέπει να αποφύγουμε μια μεγάλη ρήξη, με τις δύο μεγαλύτερες οικονομίες της γης να δημιουργούν δύο χωριστούς και ανταγωνιστικούς κόσμους, καθέναν με τους δικούς του κανόνες, τα δικά του μέσα, και τις δικές του γεωπολιτικές και στρατιωτικές στρατηγικές... Οι άνθρωποι έχουν το δικαίωμα να ζουν εν

ειρήνη, και γι' αυτό είναι αναγκαίο μεταξύ άλλων να διαφυλάξουμε την πρόοδο της διαδικασίας μη διάδοσης των πυρηνικών όπλων, και να προωθήσουμε τον στόχο της πλήρους κατάργησής τους... Σήμερα όλοι και περισσότεροι άνθρωποι φοβούνται ότι θα τσαλαπατηθούν, θα εμποδιστούν, θα αφεθούν πίσω, καθώς βλέπουν τις μηχανές να τους κλέβουν τις δουλειές, τους διακινητές ανθρώπων να τους κλέβουν την αξιοπρέπεια, τους πολέμαρχους να τους κλέβουν τη ζωή, και τα ορυκτά καύσιμα να κλέβουν το μέλλον τους... Ζούμε σε έναν ανήσυχος κόσμο, αλλά οι άνθρωποι διατηρούν την πίστη τους στο πνεύμα και τις ιδέες που διαπερνούν τα Ηνωμένα Έθνη. Όμως πρέπει να δουν ανταπόκριση και από τους ηγέτες τους...

► **Σίνζο Άμπε**, πρωθυπουργός της Ιαπωνίας: Είναι απόλυτα αναγκαία η μεταρρύθμιση των Ηνωμένων Εθνών, και ιδίως του Συμβουλίου Ασφαλείας. Στα πλαίσια αυτά, ζητώ την υποστήριξη των κρατών μελών για την είσοδο της Ιαπωνίας στο Σ.Α. ως μη μόνιμο μέλος... Η Ιαπωνία σκοπεύει

να παράσχει εκπαίδευση για τουλάχιστον 9 εκατομμύρια παιδιά σε έθνη της υποσαχάριας Αφρικής και της Ασίας, όπως η Ρουάντα και η Σρι Λάνκα... Είμαι κι εγώ αποφασισμένος, όπως το έκανε ο πρόεδρος Τραμπ, να συναντήσω τον πρόεδρο της Λ.Δ. Κορέας Κιμ Γιονγκ-ουν, χωρίς να θέτω όρους, ώστε να ομαλοποιηθούν οι σχέσεις μας με αυτή τη χώρα... Χαιρετίζω τη διακήρυξη του Αλί Χαμενεί, Ανώτατου Ηγέτη του Ιράν, ότι η χώρα του δεν θα αποκτήσει και δεν θα χρησιμοποιήσει πυρηνικά όπλα.

► **Φελίξ Τσισεκέντι**, πρόεδρος της Λ.Δ. του Κονγκό: Τα Ηνωμένα Έθνη έχουν ανάγκη από μια ολιστική μεταρρύθμιση, όπως υπενθυμίζει και το γεγονός ότι η Αφρική δεν διαθέτει μόνιμη εκπροσώπηση στο Συμβούλιο Ασφαλείας... Πρέπει να ισορροπήσουμε μεταξύ της προστασίας της βιοποικιλότητας και μιας αποτελεσματικής στρατηγικής για φιλική προς το περιβάλλον χρήση της, έχοντας ως στόχο τη δημιουργία δουλειών για νέους ανθρώπους. Ο μέσος όρος ηλικίας του πληθυσμού στη χώρα μου είναι 17,5 χρόνια – μόλις λίγο πάνω από

την ηλικία της ακτιβίστριας Γκρέτα Τσμποργκ. Και σας διαβεβαιώ ότι μοιράζονται τις ανησυχίες της. Αλλά πώς μπορούν συμμετάσχουν στη μάχη της όταν δεν έχουν ούτε νερό ούτε φως; ... Παρά τη μαζική παρουσία κυανόκρανων στη χώρα μου, οι ελπίδες των Κονγκολέζων για ειρήνη και ανάπτυξη διαψεύστηκαν. Αναρωτιόμαστε τι θα είχε συμβεί αν δεν είχε δολοφονηθεί ο Πατρίτς Λουμούμπα; Αν είχαμε αφεθεί βρούμε μόνοι το δρόμο μας, αντί να φέρνουν ξενοκίνητους πολέμους;

► **Αλεξάνταρ Βούτσιτς**, πρόεδρος της Σερβίας: Κάθε χρόνο οι περισσότεροι από εμάς συγκεντρωνόμαστε εδώ σαν ανήλικα παιδιά, για να ακούσουμε τι σκέφτονται για εμάς οι Μεγάλες Δυνάμεις – και όπως δεν μας αναφέρουν καθόλου, νιώθουμε ανακούφιση. Έρχομαι από μια μικρή χώρα που υπέφερε στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και υπέστη γενοκτονία στον Β΄, οπότε διαβεβαιώνω ότι αυτό που θέλει ο σερβικός λαός, περισσότερο από κάθε τι, είναι ειρήνη και ευημερία. Γι' αυτό υποσχόμαστε ότι συνεχίσουμε να υποστηρίζουμε τα δικαιώματα